

MANAGEMENT- EN BOEKHOUDHERVORMINGEN IN (LOKALE) BESTUREN *NGB: VERBETERINGEN IN DE TIJD?*

Prof. dr. Johan Christiaens

Vakgroep Accounting & Bedrijfsfinanciering

Accounting Research Public Sector UGent – Ernst & Young

Inleiding

- Hervormingsgolf (NPM) ca. **20 jaren** aan de gang
- Accounting vaak eerste (en enigste) deel hervorming:
 - 25 tal hervormingen overheden België
 - 70 tal specifieke regelingen VZW's
- Belang succesvolle implementatie
- Since 1995: NGB gemeenten “overgenomen” uit bedrijfssector
- Empirische cross-sectionele studie Vlaamse gemeenten 1995, weinig of geen longitudinale studies
- Deze studie: evolutie NGB 1995-97-99

Onderzoeksvraag

- 1. In welke mate implementatie NGB geëvolueerd na 1995 over aantal jaren? Zelfregulerend in de tijd?
- 2. Wat is het effect van verklarende variabelen zoals grootte gemeente, kwalificatie staf, training, consultants, ... op het niveau van de invoering hervorming NGB?

Compliance index

- Gebaseerd op Ingram's *disclosure index* = milestone in governmental accounting research
 - Vroeger → eenvoudig dichotome meetsysteem
 - Later → gewogen index, maar bleek weinig verschil
 - Verder → verdere evolutie compliance index
- Voorwerp: Voorstelling jaarrekeningen zelf niet belangrijkste, dan wel meten succes van de invoering NGB
- Meting: dichotoom (1 of 0), kwalitatief, kwantitatief; totaal 65 elementen resulterend in max. score 66 punten

Methodologie

- Onderzoeksmethode
 - Archival research jaarrekeningen gemeenten 1995, 1997 en 1999 + vragenlijsten
- Datacollectie
 - Populatie = 308 gemeenten
 - Steekproef = 100
 - Response = 63%

Bevindingen: Evolutie compliance index

Compliance index	1995 %	1997 %	1999 %
Gemiddeld	61,9	67,1	67,4
Standaardafwijking	9,8	8,9	9,3
Minimum	38,6	44,1	44,2
Maximum	83,2	81,8	81,0

Bevindingen: Evolutie compliance index (2)

Wijziging compliance index]- ↗, -5%[Sterk achteruit	[-5%, 5%] Blijven staan]+5%, + ↗[Sterk vooruit
1995-1997	5	28	30
1997-1999	2	58	3

- Behoudens éénmalige lichte vooruitgang, geen verdere veranderingen compliance index
- Blijkbaar geen zelfregulerend effect, maar stagnering
- Max. Score 100% Compl Index was nochtans mogelijk

Bevindingen: Componenten compliance index %

	1995	1997	1999
Boekhoudtechnisch	72,7	73,7	73,7
Volledigheid	36,5	37,5	38,1
Cut-off	11,5	11,5	10,7
Klassificatie	92,5	92,7	92,7
Rekenkundige juistheid	95,6	97,6	97,8
Transparantie	53,4	61,9	62,4
Tijdigheid	57,3	71,0	71,6
Voorstelling	57,7	69,5	69,4
Formalistische vereisten	44,6	52,4	53,7
Adequaat en bruikbaar	57,5	56,9	57,3
Compliance index	61,9	67,1	67,4

Bevindingen: Componenten compliance index (2)

- **Volledigheid**
 - Voorraden (+/- 2%), dubieuze vorderingen (+/- 5%) en voorzieningen (+/- 2%): zeer zwak niveau over de 5 jaren
- **Cut-off**
 - Over te dragen..., toe te rekenen...: zeer zwak en zelfs dalend
 - Redenen: nadruk budgettaire boekhouding, software, moeilijk, ...
- **Klassificatie**
 - Stabiel niveau van compliance ca 93-94%
- **Rekenkundige juistheid**
 - Hoge compliance (98% in 1999)

Bevindingen: Componenten compliance index (3)

- **Tijdigheid**
 - Jaarrekening gemeenteraad 2 maanden eerder in 1997 en 1999 (juni N+1) ivm 1995
 - Enkel 7 (1997) en 8 (1999) gemeenten in compliance met tijdigheid (Maart N+1) → **Bruikbaarheid?**
- **Voorstelling**
 - Sterke verbetering van 1995 naar 1997, stagnatie in 1999
 - Blijft onvoldoende: ontbreken details, toelichting, waard.regels
- **Formalistische vereisten**
 - Gelijkaardige zwakheden als Voorstelling wellicht door gebrek aan behoeften
- **Adequaat en bruikbaar**

Bevindingen: Verklarende variabelen

- **Grootte gemeente**

H₁: Grotere gemeenten scoren beter in compliance

- Statistisch bewezen in 1995, maar niet meer in 1997 en 1999

- **Training**

H₂: Gemeenten met voortdurende training scoren beter in compliance

- Schijnbare verschillen maar niet significant, training sterk verminderd na 95

- **Regional Treasurer**

H₃: Gewestelijk ontvanger betere invloed op compliance dan gemeenteontvanger

- Tegengestelde bevindingen

- **Boekhoudervaring uit ondernemingen**

H₄: Gemeenten met staf met ervaring boekhouding ondernemingen scoren beter

- Geen statistisch bewijs

Bevindingen: Verklarende variabelen (2)

- **Consultants**

H₅: Gemeenten met consultants scoren beter in compliance

	1995		1997		1999	
Consultant	N	CI (%)	N	CI (%)	N	CI (%)
Ja	27	65,5	35	68,6	36	69,6
Nee	36	59,2	28	65,2	27	64,4
P-value	0.008 *		0.127		0.026 *	

Besluiten

- Geen zelfregulerend effect implementatie boekhoudhervorming
- Past vermogensboekhouden wel in (lokale) besturen?
- Andere factoren:
 - Nood aan aangepast boekhoudkader
 - Beperkte betrokkenheid gemandateerde
 - Onaangepast “enforcement system”
 - Standaardzettend orgaan?
 - Geen professionele externe audit?
 - Geen financiële gevolgen
 - Amper ‘straffen’ voor niet compliance